

Evenzeer wordt het begrijpelijk dat Rodin zijn bewondering uitsprak voor de Japansche kunst, die een zoo sterk meevoelen met de natuur ten toon spreidt en blijk geeft die grondig bestudeerd te hebben en op wonderbare wijze te begrijpen.

De bovenstaande opmerkingen mogen niet den indruk wekken, als zoude Rodin niet anders prediken dan een slaafs nabootsen der natuur en een zuiver naturalistisch vertolken der werkelijkheid. Een zuivere realiteit toch is nimmer vast te leggen, waar alle leven beweging is en datgene, wat wij meenen te zien onder den indruk van wat wij waarnemen, toch nimmer geheel beantwoordt aan de volstrekte werkelijkheid. Genoegzaam wordt dit bewezen door de beweging van een voortgaloppeerend paard, zooals de momentphotographie ons die leert kennen en die zoozeer afwijkt van de indrukken die wij ervan verkrijgen en van de voorstellingen die wij er ons van vormen, gelijk de wijze getuigt waarop wij zulk een galoppeeren in de kunst gewoon zijn af te beelden, b.v. in schilderijen van renwedstrijden. Maar de kunstenaar heeft rekening te houden met ons beperkt waarnemingsvermogen; hij heeft te maken niet met de natuurkundig-wetenschappelijke, maar met de menschelijke schijnbare waarheid, wil hij aesthetische indrukken wekken en een gevoel van schoonheid. Het ware dwaasheid, indien hij bewegingen ging afbeelden op eene wijze, die geheel in strijd is met wat wij zintuigelijk leeren kennen, al blijkt ons dan langs anderen technischen weg dat de feitelijke werkelijkheid niet overeenstemt met onze zinnelijke indrukken.

Indien de kunstenaar er in slaagt, een beweging weer te geven naar den indruk dien de verschillende opeenvolgende momenten dier beweging bij ons wekt, is zijn werk zeker beter en schooner dan een wetenschappelijke momentphoto, al blijkt daaruit dat de kunst, in strijd met de natuurkundige waarheid, verschillende achtereenvolgens waargenomen momenten gelijktijdig weergeeft en in ééNZelfde figuur of beeld verschillende fasen van beweging vereenigt en samenvat. De kunstenaar doet dit dan niet opzettelijk en moedwillig, maar hij geeft de natuur eenvoudig weer zooals hij die waarneemt en aanvoelt. En wil hij bij den toeschouwer van zijn werk den indruk wekken van leven en beweging, dan bestaat voor hem het middel daartoe juist daarin, dat hij niet alle deelen zijner figuren of beelden weergeeft op hetzelfde oogenblik van den duur der beweging, maar op onderling verschillende momenten en fasen dier beweging. En doet hij zulks, dan is dit, gelijk gezegd, niet het gevolg van toegepaste redeneering en theorie, maar eenvoudig van een instinkt dat hem drijft tot de toepassing dier methode.

De kunst bedoelt iets anders dan wetenschappelijke waarheid. Ik geloof aan de wetenschap, zegt Rodin, en ik heb er altijd naar